

5.1 Oplegger Aanpassing Code Goed Bestuur

Toelichting

Goed bestuur is voor de PO-Raad voorwerp van aanhoudende zorg. Het is een onderwerp dat steeds zal terugkeren op onze ALV. Tijdens de vergadering van 6 juni 2014 is door de ALV een aantal besluiten genomen om Goed Bestuur in de sector verder te versterken. Deze besluiten gingen over:

- het inrichten van een werkgroep van leden die voorstellen ontwikkelt om het visitatiestelsel binnen de sector minder vrijblijvend te maken,
- het inrichten van een monitorcommissie die op sectorniveau monitort hoe de professionalisering van het bestuur in het PO zich ontwikkelt en hoe het in het algemeen gaat met de naleving van de Code binnen de sector,
- het verankeren van de professionalisering van het bestuur in de Code Goed Bestuur.

Er is door de PO-Raad inmiddels een werkgroep van leden ingericht die voor de ALV van juni 2015 voorstellen ontwikkelt over een visitatiestelsel. De monitorcommissie is nog niet geïnstalleerd. Voor het verankeren van de professionalisering van het bestuur in de Code Goed Bestuur ligt bijgevoegd voorstel voor.

Daarnaast geeft ook de maatschappelijke discussie over de versterking van de bestuurlijke kracht en voorgenomen wetgeving ten aanzien van dit onderwerp aanleiding om enkele aanpassingen in de Code aan te brengen. Wij willen graag als sector tonen dat Goed bestuur ons na aan het hart ligt, dan dat de politiek regels hierover vastlegt. Het gaat dan met name om de volgende aspecten:

- Het uitgangspunt dat de beschikbare middelen worden ingezet in het kader van een meerjarig perspectief.
- Het actief openbaar maken van het jaarverslag.
- Het belang van de medezeggenschapsorganen voor zowel het bestuur als de interne toezichthouder.

In het netwerk Goed Bestuur van de PO-Raad is over de voorgestelde aanpassingen gesproken. Bij de formulering van de voorgestelde aanpassingen is het uitgangspunt dat de Code is gebaseerd op principes zo veel mogelijk in acht genomen.

Aanvullend is met het netwerk Goed Bestuur van gedachten gewisseld over het vaststellen of het aanwijzen van een leidraad voor de honorering van toezichthouders, waarnaar de toezichthouders zich moeten richten bij het vaststellen van de eigen vergoeding (Artikel 25 lid 1). Het vaststellen of aanwijzen van een leidraad waarbij de toezichthouders zich moeten richten bij het vaststellen van hun eigen honorering wordt als een belangrijk instrument gezien om kaders te stellen voor bepaling van de hoogte van die honorering. Bij het verantwoorden van hun honorering zullen de toezichthouders zich dan moeten verantwoorden ten opzichte van de leidraad. Afwijken van de leidraad is mogelijk, maar dat zal gemotiveerd moeten plaatsvinden (pas toe of leg uit).

Over de normstelling is gediscussieerd naar aanleiding van de eind vorig jaar vastgestelde grenzen in de leidraad van de VTOI, de grenzen die destijds zijn besproken in de ALV van juni 2012 en de mogelijke gevolgen voor de normstelling van het voorstel Wet verlaging bezoldigingsmaximum Wet Normering Topinkomens (WNT). Deze wetswijziging is inmiddels met ruime meerderheid in de TK aangenomen en is beoogd op 1 januari 2015 in werking te treden.

Tijdens de discussie in het netwerk zijn verschillende invalshoeken ingebracht, waaronder de te ver van de werkelijkheid in het primair onderwijs afstaande grenzen in de leidraad van de VTOI, de onwenselijkheid van verschillende lijstjes en een ander criterium voor het afbakenen van de grenzen dan de omzet van een schoolbestuur.

Gevraagd besluit

Het netwerk Goed Bestuur heeft op grond van bovenstaande een advies voorgelegd aan het bestuur van de PO-Raad. Het bestuur van de PO-Raad legt, na interne bespreking, onderstaande voorgenomen besluiten voor aan de ALV.

Voorgenomen besluiten

1. Wijzigingen Code Goed bestuur in het primair onderwijs

In de Code Goed bestuur in het primair onderwijs worden de volgende tekstuele wijzigingen aangebracht¹:

- Aan 'Artikel 9 – Professionals' wordt een nieuw lid 3 toegevoegd met de volgende inhoud:

"Het schoolbestuur en het intern toezichtsorgaan stellen een eigen professionaliseringsagenda op die is gebaseerd op de bestuurlijke taak en is afgestemd op de geformuleerde bestuurlijke opgave en het daarvoor benodigde bestuurlijk vermogen."

Toelichting:

Deze tekst is in lijn met het besluit van de ALV van 6 juni jl.

- In de opsomming van 'Artikel 7 – Opdracht' wordt in het laatste item de volgende wijziging aangebracht:
"de beschikbare middelen op een effectieve en verantwoorde wijze in een meerjarig perspectief worden ingezet ter realisatie van deze opdracht."

Toelichting:

Financieel beleid hangt samen met risicoanalyses, scenario's en krijgt onder andere een vertaling in het meerjarig strategisch beleid en een meerjarenbegroting.

- Aan 'Artikel 12 – Jaarverslag' een nieuw lid 3 toegevoegd met de volgende inhoud:
"Het jaarverslag wordt actief openbaar gemaakt."

Toelichting:

Actieve openbaarmaking – bij voorbeeld via de website van het bestuur - past binnen de uitgangspunten rond de horizontale verantwoording en de dialoog met de omgeving. Dit is (nog) geen wettelijk voorschrift maar mag niet ter discussie staan. Overigens is dit in de meeste gevallen al de praktijk: 80 % van de schoolbesturen

¹ In bijlage '20141020 Bijlage Concept aanpassingen Code goed bestuur 2014.pdf' staan de nieuwe passages onderstreept in de context van het gehele artikel.

maakt het jaarverslag al actief openbaar.

- Aan 'Artikel 8 – Inrichting van de organisatie' wordt een nieuw lid 4 toegevoegd met de volgende inhoud:
"Medezeggenschap vormt een belangrijk onderdeel van de organisatie met eigen bevoegdheden. Het schoolbestuur en het intern toezichtsorgaan dragen er zorg voor dat de medezeggenschapsorganen goed kunnen functioneren."

Toelichting:

Deze toevoeging geeft het belang aan van de medezeggenschap binnen de organisatie. Het past binnen de afspraken die de PO-Raad met andere stakeholders heeft gemaakt over de versterking van de medezeggenschap in het onderwijs.

- Aan 'Artikel 22 – Informatiebehoefte intern toezichtsorgaan' wordt een nieuw lid 2 toegevoegd met de volgende inhoud:
"Het intern toezichtsorgaan houdt tenminste eenmaal per jaar een gesprek met de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad."

Toelichting:

Deze toevoeging past binnen de hierboven genoemde afspraken over versterking van de medezeggenschap in het onderwijs. Overigens zal dit uitgangspunt waarschijnlijk ook als voorschrift in de wet worden opgenomen, in het kader van de vraag of er binnen instellingen voldoende 'checks and balances' zijn georganiseerd.

2. Uitwerking leidraad honorering toezichthouders

De PO-Raad zal mede naar aanleiding van de totstandkoming van de Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT en de nadere uitwerking daarvan voor de ALV van juni 2015 met een voorstel komen voor het vaststellen of het aanwijzen van een leidraad voor de honorering van toezichthouders. Daartoe zal wederom overleg worden gevoerd met de VTOI, waarbij ditmaal ook de Bestuurdersvereniging Primair Onderwijs zal worden betrokken. Uitgangspunt is dat de leidraad voldoende moet aansluiten bij de situatie in het primair onderwijs.

Toelichting:

Artikel 25 lid 1 stelt dat het intern toezichtsorgaan de vorm en de hoogte van de eigen vergoeding bepaalt. 'Het intern toezichtsorgaan richt zich hierbij naar een daartoe door de PO-Raad vast te stellen of aan te wijzen leidraad.' In de Code die in 2010 voor het eerst is vastgesteld ontbrak in dit lid de mogelijkheid tot aanwijzing van een leidraad. Tijdens de ALV van juni 2012 is de mogelijkheid tot aanwijzing – naast enkele andere aanpassingen – opgenomen in de Code. Dit met het oog om in de toekomst bij voorbeeld de beloningsleidraad van de VTOI te kunnen aanwijzen.

Tijdens diezelfde ALV lag een concept leidraad voor, waarbij de bandbreedtes waren afgestemd op de bedragen die meer gangbaar waren in het primair onderwijs dan die in de toenmalige leidraad van de VTOI. Naar aanleiding van de discussie in de ALV is het voorstel aangehouden met het oog op nadere afstemming met de VTOI en de invoering van de Wet normering topinkomens (WNT).

Na de inwerkingtreding van de WNT is in de loop van 2013 met de VTOI overlegd over een aan de WNT aangepaste leidraad van de VTOI. De VTOI is niet tegemoet gekomen aan de wens van de PO-Raad om voor het primair onderwijs honoreringsgrenzen te kiezen die meer aansluiten bij de realiteit van de sector.

Het bestuur van de PO-Raad heeft een grote voorkeur om samen met de VTOI tot een gezamenlijke honoreringsleidraad te komen, zodat er één honoreringsleidraad is voor het primair onderwijs. Mocht dit niet lukken dan stelt het bestuur van de PO-Raad voor dat de PO-Raad een eigen honoreringsleidraad vaststelt. De Code legt het primaat daarvoor immers duidelijk bij de PO-Raad. De PO-Raad is een vereniging van rechtspersonen en bestuur en toezicht maken beide deel uit van de rechtspersoon.